



RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 29.07.16

Adam Bodnar

II.5150.7.2015.MK

**Pan
Adw. Andrzej Zwara
Prezes Naczelnej Rady
Adwokackiej**

Uprzejmie pragnę poinformować, że w moim zainteresowaniu pozostaje problematyka braku możliwości przedłużenia terminu na wniesienie apelacji w postępowaniu karnym w sprawach szczególnie skomplikowanych, w których uzasadnienie wyroku jest obszerne. Sprawa ta podjęta została przeze mnie na skutek inicjatywy Senatorów uprzedniej kadencji Senatu: Wojciecha Skurkiewicza, Grzegorza Wojciechowskiego, Tadeusza Kopcia, Dorotę Czudowską i Wiesława Dobkowskiego. Podczas 82. posiedzenia Senatu RP w dniu 1 października 2015 r. Senatorowie w swoim oświadczeniu zwrócili uwagę na problematykę dotyczącą terminu na wniesienie apelacji w postępowaniu karnym. Wskazali, że w jednej ze spraw prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Szczecinie sporządzono uzasadnienie wyroku liczące tysiąc dwieście stron. Sporządzenie tego uzasadnienia trwało dziewięć miesięcy, podczas gdy obrona na wniesienie apelacji miała czternaście dni. Zdaniem senatorów taki stan prawny może powodować naruszenie prawa do obrony.

Po dokonaniu analizy tej problematyki i uznaniu, że istotnie w takich przypadkach może dochodzić do naruszenia konstytucyjnie chronionego prawa do obrony, w dniu 1 grudnia 2015 r. zwróciłem się do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie stosownych działań w sprawie. W wystąpieniu tym w szczególności wskazałem, że w niektórych przypadkach, zwłaszcza w sprawach charakteryzujących się złożonym stanem faktycznym i skomplikowanym materiałem dowodowym, uzasadnienie wyroku może być bardzo obszerne, a jego przygotowanie może trwać dłużej niż czternaście dni. W tym kontekście nierzadko jednak nie zwraca się właściwej uwagi na problem w postaci niedostatecznie długiego czasu przysługującego obronie na sporządzenie apelacji. Wprawdzie istnieje możliwość uzupełnienia apelacji już po ustawowym

terminie na jej wniesienie, ale tylko w zakresie argumentacji, a ponadto bez mocy wiążącej sąd odwoławczy. Skarżący nie może natomiast w sposób skuteczny rozszerzyć granic zaskarżenia ani podnieść nowych zarzutów po upływie terminu zawitego na wniesienie apelacji (por. D. Świecki, *Komentarz do art. 445 kpk*, [w:] J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2015, Nb 5; wyrok SA w Poznaniu z 27 marca 2014 r., sygn. II AKa 10/14; LEX nr 1463783; wyrok SA w Krakowie z 10 listopada 2004 r., sygn. II AKa 225/04, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2004, nr 12, poz. 36). Dochowanie tego terminu poprzez sporządzenie środka zaskarżenia, obejmującego wszystkie zarzuty możliwe do postawienia w danej sprawie, może być znacznie utrudnione w przypadku, gdy uzasadnienie wyroku jest długie i złożone. Wskazałem, że trudno w takich sytuacjach zgodzić się z argumentacją Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wedle którego: „Trudności organizacji pracy obrońcy, dbałość o utrwalenie potrzebnych <<elementów procesu>> (z apelacji), opracowanie projektu apelacji bez oczekiwania na tekst uzasadnienia itd. są kwestią warsztatu pracy adwokata, nie ustawy, zwłaszcza przedłużenia terminu do wniesienia apelacji, gdy uzasadnienie sporządzono ze zwłoką” (wyrok SA w Krakowie z 14 listopada 2009 r., sygn. II AKa 117/09, „Krakowskie Zeszyty Sądowe” 2010, nr 7-8, poz. 44). Nie można bowiem wymagać od obrońcy przygotowania poprawnej i kompleksowej apelacji w sytuacji, gdy nie mógł w wystarczającym zakresie zapoznać się z uzasadnieniem wyroku. Taka sytuacja może mieć miejsce w przypadku tak obszernego uzasadnienia wyroku, jakie miało miejsce w sprawie będącej asumptem do wydania w/w oświadczenia Senatorów. Poprawne skonstruowanie zarzutów oraz ich uzasadnienia w apelacji bez dokładnego zapoznania się z treścią uzasadnienia wyroku może okazać się bardzo trudne, jeżeli nawet nie niemożliwe. Reasumując podkreśliłem, że brak możliwości przedłużenia terminu na złożenie apelacji w sprawach szczególnie skomplikowanych i obszernych, wywoływać może zatem wątpliwości dotyczące właściwego przestrzegania konstytucyjnie zagwarantowanego prawa do obrony. Biorąc pod uwagę, że od poprawnego sporządzenia środka zaskarżenia może zależeć jego skuteczność, a także to, że sporządzenie apelacji wymaga dokładnego zapoznania się z uzasadnieniem wyroku, wątpliwości może budzić dochowanie standardu realnego i efektywnego prawa do obrony w przypadku, gdy strona ma tylko czternaście dni na zapoznanie się z uzasadnieniem wyroku, zwłaszcza, jeżeli jest ono długie i skomplikowane.

Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 10 czerwca 2016 r. udzielił odpowiedzi na w/w wystąpienie i pomimo, że przyznał, iż w pojedynczych przypadkach może zaistnieć problem z obowiązkiem dochowania przez strony ustawowego terminu zawitego do wniesienia apelacji, to jednak wskazał, że obecnie nie planuje się zmian legislacyjnych w analizowanej kwestii.

Z uwagi na okoliczność, że omawiana problematyka pozostaje nadal w moim zainteresowaniu i planuję podjąć kolejne działania w sprawie, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie opinii Naczelnej Rady Adwokackiej w tym przedmiocie, a także, w miarę możliwości, o wskazanie spraw, które mogłyby stanowić przykład naruszenia prawa do obrony we wskazanym zakresie.